

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı

10991

DTP

Sayı : 892.....
Tarih: 16.11.2003.....

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sevahir BAYINDIR
Şırnak Milletvekili

Türkiye BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 1990 yılında imzaladı ve 1995 yılında Sözleşme Türkiye'de yürürlüğe sokuldu. Çocuk Hakları Sözleşmesini imzalayan ülkeler, verdikleri taahhütler doğrultusunda, yasalarında, hizmetlerinde ve kurumsal organizasyonlarında, gerekli düzenlemeleri yapmakta ve uygulamalarını geliştirmektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 40. maddesi, suça yönelen tüm çocukların haklarını kapsamaktadır ve sorgulama aşamasından, tutukluluk, hükümlülük, herhangi bir yargılama öncesi dönem ve mahkeme süreci de dahil olmak üzere çocukları cezalandırıcı yaklaşım tarzı ve özgürlüğü kısıtlayıcı cezanın son çare olarak uygulamasını sağlamak üzere, ülkelerden çocuklara yönelik özel bir ceza adaleti sistemi kurmalarını ister. Ayrıca cezalandırıcı sisteminin dışına çıkarak, kurumsal bakıma alternatif sistemlerini oluşturulmasını, bu konuda düzenlemelerin yapılmasını da hükme bağlar. ÇHS'nin uygulanmasından sorumlu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, çocuk ceza adaletine ilişkin Birleşmiş Milletler ilkeleri ve kurallarını, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin yaşama geçirilmesi açısından gerekli standartları getiren çerçeve olarak benimsemiştir. Ayrıca Komite, Birleşmiş Milletlerin çocuk mahkemelerine ilişkin öteki kural ve kılavuzlarıyla birlikte Sözleşme'nin çocuğu merkez alan bir sistemi gerektirdiğini vurgulamıştır. Türkiye Çocukların Silahlı Çatışmalara Katılımı ile ilgili BM Çocuk Hakları Sözleşmesine Ek Seçmeli Protokol'ü de 6 Nisan 2004 tarihinde imzalamış ve 2 Mart 2006 tarihinde de onaylayarak, Protokolde yer alan hükümlerin yerine getirilmesi konusunda yükümlülük üstlenmiştir.

BM Çocuk Hakları Komitesi, ÇHS ve ihtiyari protokoller çerçevesinde sunulan raporlara ilişkin olarak yaptığı sonuç gözlemlerinde; Terörle Mücadele Kanunu kapsamında 18 yaş altında çocukların "Özel Yetkilendirilmiş Ağır Ceza Mahkemeleri"nde yargılanmasının önlenmesi, çocuk adalet sistemi standartlarının güvence altına alınması ve korunması, yargılamaların asgari adil yargılanma standartları ile uygun olarak hızla ve tarafsız biçimde yürütülmesi, çocukların son çare tedbiri olarak ve mümkün olan en kısa zaman aralığında özgürlüğünden alıkonulmasının sağlanması, terör suçu işlemekten suçlanma durumunda çocukların yaşları ve savunmasızlıkları ile uyumlu olarak uygun koşullarda alıkonulmasının güvence altına alınması konusunda gerekli düzenleme yapılması önerilerinde bulunmuştur.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde suça sürüklenen çocuk sayısı nedir? Bu çocuklardan kaç hakkında tedbir kararı, denetimli serbestlik kararı verilmiştir, kaç çocuk hakkında özgürlüğü bağlayıcı ceza verilmiştir? 2002 yılından bu yana yıllara göre çocuklarda suça yönelme oranında artış mı azalma mı yaşanmıştır? Çocuk Koruma Kanunu çocukların hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı ceza verilmesinde olumlu etki yaratmış mıdır?
2. Suça yönelen çocuklar için uygulanan tedbir kararları ve denetimli serbestlik kararları ne derece yeterlidir? Bakanlık alternatif tedbirler (sosyal alıştırma kursları, öfke kontrol kursları, madde bağımlılığını önleme hizmetleri, arabulucuk vb.) konusunda herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
3. Bakanlığın; çocuk adalet sisteminin bel kemiğini oluşturan ve çocuklar için alınabilecek tedbirleri içeren sosyal inceleme raporlarının uzmanlar tarafından bağımsız ve tarafsız olarak hazırlanmasının yanı sıra rapor hazırlıkları için gerekli alt yapının (yeterli uzman personel, görüşme odası, ev ziyaretleri için ulaşım olanakları, güvenlik vb. gereksinimler) oluşturulması konusunda bir çalışması var mıdır?
4. Ülkemizde çocuklara özgü olarak düzenlenmiş çocuk kapalı ceza infaz kurumu ve eğitim evi sayıları nedir? Adalet Bakanlığı gözetiminde kalan kaç çocuk bulunmaktadır, bu çocuklardan kaç çocuklara özgü düzenlenmiş kurumlarda bulunmaktadır? Çocuk kurumları ve eğitim evlerinde psiko-sosyal yardım servisleri ve eğitim evinde çalışan, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, öğretmen sayıları nedir?
5. Çocuklar hakkında yapılan yargılamanın ortalama süresi nedir? Tutukluluk ve hükümlülük sürelerinin oranı nedir? Tutuklu olarak geçirilen sürenin aşağı çekilerek, yargılama süresinin öncelikli grup olan çocuklar açısından kısaltılması için Bakanlığının bir projesi/planı var mıdır? Bu kapsamda çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı cezanın son çare olarak uygulanması konusunda ne tür sistemler geliştirildi, mahkemelere ne tür seçenekler sunuldu? Sunulan seçenekler hakimler tarafından ne tür oranda kullanılabiliyor?
6. Adalet Bakanlığı'na bağlı kurumlardan tahliye edilen çocukların, tekrar suça yönelmemesi ve toplumsal yaşama katılmasına destek olmak için bir yasal düzenleme söz konusu mudur?
7. Adalet Bakanlığı kurumlarından tahliye olan çocukların tekrar suça yönelme oranı nedir?
8. Terörle Mücadele Kanunu kapsamında 2002 yılından bu yana kaç çocuk "Özel Yetkilendirilmiş Mahkeme"lerde yargılanmıştır, kaç çocuk hakkında tutuklama kararı verilmiş olup, tutuklama süreleri nedir?
9. TMK kapsamında yargılanan çocukların kötü muameleye uğramaları konusunda yaptıkları şikayetler bağımsız bir şikayet mekanizması tarafından değerlendirildi mi? Adalet Bakanlığı kurumlarında şiddete, kötü muameleye maruz kalan çocukların şikayetleri için bağımsız bir merci oluşturma konusunda Bakanlığının bir planı bulunmakta mıdır?